

Kokkuvõte

Ilme Nõmmisto loengust „Mesindussaadused ja nende kasutamine. Mesilasmürk. Mesilaslangetis. Lesehaue“

Mesilasmürk e. apitoksiin on bioloogiliselt aktiivne aine, mida eritavad töölistmesilaste suur ja väike mürginääre. Mesilasmürki kasutavad mesilased vaenlaste eemale tõrjumiseks. Mesilasmürk koguneb lihasselisse reservuaari, mis on ühenduses astlaga (nõelaga).

Kõige enam on mürki juulikuistel lennumesilastel, kevadel ja sügisel on mesilastel mürki vähem. Ühekordsel mesilase nõelamisel voolab haava 0,1...0,5 mg mürki. Mürgi kogus oleneb sellest, kui kaua astel e. nõel haavas püsib. Soojaverelistel loomadel kutsub mesilase nõelamine esile valutunde, nõelatud piirkonna punetuse ja paistetuse.

Mesilasmürk koosneb keemiliselt fermentidest, polüpeptiididest, valgulistest inhibiitoritest, biogeensetest amiinidest, mineraalainetest, lipoididest, lenduvatest ühenditest ja suhkrust. Mesilasmürgi kuivainesisaldus on 30...50% ja tihedus on 1,1313. Mesilasmürgis on kuni 74 % lämmastikühendeid, lenduvaid ühendeid (lõhn) kuni 25%.

Fermentidest leidub mesilasmürgis kõige enam fosfolipaasi A ja hüaluronidaasi, polüpeptiididest melittiini. Fosfolipaas A toimib närvisüsteemile, vähendab vere hüübimisvõimet ja lahustab rakumembraane. Hüaluronidaas soodustab mürgi tungimist organismi.. Melittiin suures koguses põhjustab veres hemolüüsi, takistab ka vere hüübimist, kuid omab väikestes doosides põletikuvastast toimet, stimuleerib organismi immuunsüsteemi ning on stressivastase toimega.

Mesilasmürk on suhteliselt termostabiilne, kuid ta ei talu pikaajalist kuumutamist (mitte üle 1 tunni). Küll aga väheneb mesilasmürgi aktiivsuse hapestajate (kaaliumpermanganaat, õhuhapnik) toimel ja päikesevalguse käes. Seega pulbrilist mesilasmürki tuleb säilitada hermeetiliselt pimedas ja jahedas kohas, sest siis ta säilib 1...2 aastat.

Mesilasmürgil on mikroobide ja seente vastane toime. Füsioloogiliselt toimib mesilasmürk efektiivselt väikestes doosides. Kuni 12 mg ehk 24 nõelamist nädalas on kahjutu. Väikestes doosides on mesilasmürgil põletikuvastane, rahustav, valuvaigistav, halva kolesterooli taset ja kõrget vererõhku alandav toime. Ta väldib tromboosi ja südame arütmia teket. Suurtes doosides (1...10 mg 1 kilogrammi kehamassi kohta) on mesilasmürgil toksiline toime.

Mesilaste nõelamise toime sõltub inimeste individuaalsetest omadustest. Ühekorraga talub inimene 400...500 mesilase nõelamist. Allergilistel inimestel piisab aga ühest mesilase nõelamisest vererõhu järsuks langemiseks, õhupuuduseks ja surmaks. Mesilasmürgile on tundlikud 10% inimestest. Samuti on mesilasmürgile tundlikumad lapsed ja naised kui mehed.

Mesilasmürki kasutatakse radikuliitide, polüartriitide, reuma jt. haiguste raviks. Ravikuuri ajal lastakse mesilastel nõelata 1 kord üle päeva või nädalas. On terve rida haigusi, mille puhul mesilasmürki raviks ei tohi kasutada. Nendeks on nakkushaigused, tuberkuloos, psüühilised haigused, maksa- ja kõhunäärmehaigused, neerupõletikud, Addisoni tõbi, veremürgistus, mädased protsessid, organite kõhetus, verehaigused jm. Seega mesilasmürgiga ravimiseks peaks eelnevalt konsulteerima arstiga ning tegema allergia testi. Mesilasmürki kasutatakse naha kaudu, veenisiseselt või ka keele alla

panduna. Kõige enam kasutatavaks viisiks on lasta end mesilaste poolt nõelata keha akupunktide asukohas, milleks peavad olema teada need kohad kehal ja nende seos organitega..

Mesilas peaks olema olemas apteek, kus peaksid leiduma nuuskpiiritus, saialilletõmmis, allergiavastased tabletid, dimedrool, tavegiil, efedriin, valokordiin, palderjanitilgad jm. Nõelatud kohale punetuse ja paistetuse vähendamiseks tuleks panna purustatud petersellilehti, võilille- või teelehti, hõõruda toore kartuli või küüslaugu pudrugaga.

Mesilaslangetis on surnud mesilaste kogum taru põhjal. Langetises on talve jooksul surnud mesilased. Mesilaslangetises on mitmeid bioaktiivseid aineid: hepariini, heparoide, kitosaani, mesilasrasva ja –mürki, mee ja vaha jääke.

Mesilaslangetist pannakse alkoholi sisse (100 mesilast 100 ml piirituse kohta), keedetakse, hautatakse või praetakse või pannakse kompressidena nahale jai kreemide koostisosisena oliivõlisse. Kõige enam levinud viis on mesilastõmmise kasutamine 15...20 tilka peale sööki. Mesilaslangetist kasutatakse järgmiste haiguste puhul: südamehaigused, veresoonkonna, neeru-, eesnäärme-, sisenõristisnäärmete-, närvi-, naha-, lihaste-, liigeste- ja hambahaigused. Langetise kasutamine parandab kuulmist ja nägemist, füüsilist ja vaimset töövõimet.

Mesilaslangetise mesilasi võib kasutada ka toailillede väetamiseks (20...40 tk) Mesilaslangetise preparaatidesse ei sobi mesilased, kelle juures on kasutatud keemilisi aineid mesilashaiguste raviks.

Kõige parema mesilastõmmise saab pesa koondamise järel sügisel, kogudes mesilasi karpi ja surmata neid sügavkülmas 24 tundi hoides.

Lesehaue. Mesilasperes on leski 200...9000 olenevalt mesilasema vanusest. Noore mesilasemaga peredes on leski vähe. Kirjanduses on soovitatud liigne lesehaue välja lõigata, et suurendada meetoodangut ja vähendada varroalestad arvukust ning ära visata. Tegelikult on lesehaudmel bioloogiliselt aktiivne toime inimesele. Temas on palju erinevaid mineraalaineid, fermente, valku ja bioloogiliselt aktiivseid aineid. Lesehaue kasutatakse toidulisandina vaimse ja füüsilise aktiivsuse suurendamiseks, eriti potentsi tõstmiseks, tuberkuloosi ja kilpnäärme haiguste raviks.

Lesehaue kasutatakse kuuepäe vanuste vakladena lahtisest haudmest või kohe kinni kaanetamise järel eelnuku või nuku faasis 10...12 päeva vanuses.

Lesehaue kasutatakse järgmiselt: 1) kohe haudmest suhu 3 vakla 3 korda päevas enne sööki; 2) vaglamassina purustatult 1 supilusika täis klaasi vee kohta; 3) meesse segatult; 4) alkoholitõmmisena 60 lesevakla või nukku 100 ml piirituse kohta 20...30 tilka enne sööki.

Ilme Nõmmisto

